

Sygn. akt I CK 756/04

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian

w sprawie z powództwa S. P. i A. P. Spółki Jawnej "D(...)" w W.

przeciwko Wydawnictwu "M(...)" Spółce z o.o. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 15 kwietnia 2005 r.,

kasacji strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 16 czerwca 2004 r.,

sygn. akt VI ACa (...),

uchyla zaskarżony wyrok w części oddalającej apelację w zakresie oddalenia powództwa o zasądzenie odsetek umownych od kwoty 21.631,42 (dwadzieścia jeden tysięcy sześćset trzydzieści jeden 42/100) zł i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

A. P. i S. P., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „D.(...)” – spółka jawna wnosili o zasądzenie od pozwanej Spółki:

1) kwoty 91.609,25 zł tytułem uzupełnienia wynagrodzenia za wykonane dla strony pozwanej roboty,

2) umownych odsetek w wysokości 0,2% dziennie od szczegółowo wymienionych kwot i określonych okresów,

3) umownych odsetek w wysokości 0,2% dziennie od kwoty 21.631,42 zł, stanowiącej skapitalizowane odsetki umowne wyliczone do dnia wytoczenia powództwa, od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Sąd I instancji zasądził od strony pozwanej na rzecz powodów:

I. kwotę 22.415,64 zł z ustawowymi odsetkami od 30 października 1998 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu,

II. oddalił powództwo w pozostałej części.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że w miejsce odsetek ustawowych zasądzonych od kwoty 22.415,64 zł zasądził odsetki umowne w wysokości 0,2% dziennie za okres od 10 lutego 1995 r. do dnia zapłaty, a ponadto zasądził odsetki umowne w wysokości 0,2% dziennie od kwoty 20.000 zł za okres od 10 lutego 1995 r. do 9 marca 1995 r. oraz od kwoty 20.995,85 zł za okres od 10 lutego 1995 r. do 5 kwietnia 1995 r., orzekając odpowiednio o kosztach postępowania, zaś w pozostałej części oddalił powództwo.

Sąd Apelacyjny uznał, że powodom należy się od pozwanych kwota 63.411,49 zł. Z kwoty tej 20.000 zł zostało zapłacone 10 marca 1995 r., 20.955,85 zł zostało zapłacone 6 kwietnia 1995 r., natomiast 22.415,64 zł zostało zasądzone wyrokiem Sądu I instancji. Skoro strona pozwana otrzymała w dniu 6 lutego 1995 r. fakturę do zapłaty, to w terminie trzech dni powinna kwotę tę zapłacić. Skoro uczynił to z opóźnieniem, to od 10 lutego 1995 r. należą się powodom odsetki umowne od zasądzonej kwoty 22.415,64 zł, a także umowne odsetki od kwoty 20.000 zł wpłaconej dopiero 10 marca 1995 r. oraz od kwoty 20.995,85 zł wpłaconej w dniu 6 kwietnia 1995 r.

Apelację co do odsetek dalej idących, jak również w zakresie odnoszącym się do oddalonego przez Sąd I instancji powództwa o zapłatę kwoty 31.700 zł, Sąd Apelacyjny uznał za nieuzasadnioną. Sąd ten wskazał przyczyny oddalenia powództwa

o zapłatę kwoty 31.700 zł, natomiast nie wskazał powodów oddalenia apelacji w części zawierającej zarzut nieuwzględnienia roszczenia o zapłatę umownych odsetek od kwoty 21.631,42 zł., stanowiącej zaległe odsetki.

Kasacja powodów, którą zaskarżony został wyrok Sądu Apelacyjnego w części oddalającej apelację od oddalenia powództwa co do żądania zasądzenia umownych odsetek od kwoty 21.631,42 zł., oparta została na podstawie naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 387 § 1 k.p.c. przez niewyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstawy faktycznej i prawnej tego rozstrzygnięcia, a także naruszenia art. 482 § 1 k.c. przez jego niezastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze brak jest jednolitego poglądu w kwestii, czy naruszenie art. 328 § 2 k.p.c., polegające na sporządzeniu uzasadnienia wyroku w sposób nie odpowiadający wymogom wskazanym w tym przepisie, może prowadzić do sformułowania skutecznego zarzutu apelacyjnego, bądź stanowić skuteczną podstawę kasacji. Wydaje się, że przeważa pogląd, w myśl którego strona może powołać się na zarzut wadliwego sporządzenia uzasadnienia i zarzut taki należy ocenić jako zasadny, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wskazanych w art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżony wyrok nie poddaje się kontroli apelacyjnej bądź kasacyjnej (por. wyrok SN z dnia 26 listopada 1999 r., III CKN 460/98, OSNC 2000, nr 5, poz. 100). W innym reprezentatywnym dla tego stanowiska wyroku Sąd Najwyższy podniósł jednak, że zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. będzie można uznać za skuteczny tylko wtedy, gdy skarżący wykaze, że wadliwości uzasadnienia miały wpływ na wynik sprawy (wyrok SN z dnia 18 kwietnia 1997 r., I PKN 97/97, OSNP 1998, nr 4, poz. 121). W orzecznictwie Sądu Najwyższego jest prezentowany także pogląd odmienny, zgodnie z którym naruszenie przez sąd przepisu art. 328 § 2 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia nie w pełni odpowiadającego wymogom jakie stawia wymieniony przepis pozostaje bez wpływu na wynik sprawy, trudno bowiem przyjąć, aby błędy w samym uzasadnieniu wyroku, które sporządzane jest po wydaniu wyroku, jako takie mogły wpłynąć na wynik sprawy (wyrok SN z dnia 7 kwietnia 1999 r., I PKN 653/98, OSNP 2000, nr 11, poz. 427). Nie dzieląc drugiego z zaprezentowanych stanowisk wskazać należy, że uzasadnienie wyroku odzwierciedla proces myślowy składu orzekającego przed a nie po wydaniu wyroku. Do konstrukcji uzasadnienia orzeczenia co do istoty sprawy sądu drugiej instancji ma, na podstawie art. 391 k.p.c., odpowiednie zastosowanie art. 328 § 2 k.p.c., w szczególności, gdy chodzi o podstawę faktyczną tego orzeczenia oraz wyjaśnienie

jego podstawy prawnej oraz wzajemnych powiązań tych elementów. Uzasadnienie orzeczenia sądu drugiej instancji rozstrzygającego istotę sprawy musi ponadto zawierać, zważywszy na fakt, iż wydane zostaje w następstwie rozpoznania środka odwoławczego, przytoczenie zarzutów apelacyjnych i, istotną z punktu widzenia konstrukcji uzasadnienia takiego orzeczenia, ocenę tych zarzutów (postanowienie SN z dnia 20 lutego 2003 r., II CKN 1138/00, LEX nr 78865).

Uzasadnienie zaskarżonego wyroku w części oddalającej apelację od oddalenia powództwa co do żądania zasądzenia umownych odsetek od kwoty 21.631,42 zł., nie spełnia wymagań określonych w art. 328 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny dokonując oceny roszczenia o zasądzenie odsetek umownych wypowiedział się co do odsetek od kwoty 22.415,64 zł, od kwoty 20.000 zł oraz od kwoty 20.995,85 zł. Z zawartego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stwierdzenia „niezasadna jest natomiast apelacja co do odsetek dalej idących”, które nastąpiło po omówieniu zasadności odsetek od wymienionych kwot 22.415,64 zł, 20.000 zł oraz 20.995,85 zł, wnosić należy, że zacytowane stwierdzenie dotyczy odsetek dalej idących od tychże kwot. Sąd Apelacyjny natomiast w ogóle nie wypowiedział się co do zasadności żądania o zasądzenie umownych odsetek od kwoty 21.631,42 zł (tj. kwota skapitalizowanych odsetek do dnia wytoczenia powództwa), których zasądzenia powodowie żądali od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty. Ta część powództwa jako oddalonego przez sąd pierwszej instancji była przedmiotem zarzutu apelacyjnego, Sąd Apelacyjny powinien więc odnieść się do tego zarzutu, przedstawiając jego ocenę prawną. Wyrok w części oddalającej apelację w zakresie oddalenia powództwa o zasądzenie odsetek umownych od kwoty 21.631,42 zł nie poddaje się kontroli kasacyjnej, podstawa prawna rozstrzygnięcia w tym zakresie nie została bowiem wyjaśniona. Wobec tego, że wykazane w kasacji naruszenie art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, już z tych względów, nie przesądzając o zasadności podstawy kasacyjnej naruszenia art. 482 § 1 k.c. przez jego niezastosowanie (ocena w tym zakresie byłaby przedwczesna), należało uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego (art. 393¹³ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1, art. 393¹⁹ k.p.c. i art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98).